

CYKL | Filmowi bohaterowie

GRUPA WIEKOWA | klasy 1-3 szkoły podstawowej

ANALIZA PSYCHOLOGICZNA

opracowanie: Alicja Moderau

FILM | „Fantastyczny Angelo”, reż. A. Ducord, V. Paronnaud

„Fantastyczny Angelo” to animacja, która przedstawia przygody tytułowego bohatera, obdarzonego bujną fantazją i niezwykłą wrażliwością, marzącego o wielkiej przygodzie. Angelo jako Środkowy z Rodzeństwa mierzy się z dylematami rywalizacji i poszukiwania własnego miejsca, nie tylko w rodzinie, ale i w świecie. W odkrywaniu własnej odwagi, samodzielności i zaradności pomagają mu napotkani po drodze fantastyczni przyjaciele. Te wątki będą niewątpliwie interesujące i bliskie młodym widzom w wieku wczesnoszkolnym.

TEMATY DO OMÓWIENIA

Rozpaczam poszukiwania siebie. O samoocenie i budowaniu poczucia własnej wartości

Rodzeństwo – najtrudniejsze, ale i najważniejsze relacje

Śmierć, strata, żałoba. Dorastam do trudnych rozmów

Rozpaczam poszukiwania siebie. O samoocenie i budowaniu poczucia własnej wartości

Dzieci w wieku wczesnoszkolnym pierwszy raz poważniej zaczynają zastanawiać się, kim są i jakie wartości sobą reprezentują. Odpowiedzi na pytanie „kim jestem” poszukują głównie u rówieśników, bowiem grupa społeczna zdecydowanie zyskuje na wartości w tym okresie rozwojowym. Porównują się z kolegami, rywalizują z nimi, sprawdzają, jak wypadają na ich tle. Zaczynają testować, jak zachowania kształtują ich relacje i co mówią o nich samych – np. czy jestem dobrym przyjacielem, czy jestem lojalny, czy jestem odważny, czy można mi zaufać? To sprawdzanie siebie nie zawsze przynosi optymistyczne odpowiedzi, zwłaszcza że rówieśnicze „lustra”, w których przegląda się młody człowiek, są równie niedojrzałe jak on sam.

Sposobem na mierzenie się z trudami tych poszukiwań może być ucieczka w świat fantazji, wyobrażanie sobie różnych wersji siebie i testowanie ich: na ile do mnie pasują, na ile sprawdzą się w rzeczywistości. Taką drogą podąża właśnie Angelo, który postrzegany przez siebie brak siły czy sprawczości próbuje sobie zrekomensować w fantazjach o wielkim, umięśnionym i nieustraszonym bohaterze, którym się staje. Bohater ten posiada przymioty pożądane przez małego chłopca, wyrażone w wyolbrzymionej, niemal karykaturalnej postaci. Angelo w trakcie swoich przygód dowiaduje się jednak, że w nim samym tkwi zarówno odwaga, pomysłowość, jak i siła i że nie jest potrzebne do tego przeobrażenie się w muskularnego olbrzyma. Chłopięce wyobrażenie o tym, jak trzeba wyglądać, by być podziwianym i docenianym, konfrontuje z rzeczywistością – jest wystarczający taki, jaki jest.

Dzieci w tym okresie rozwoju zaczynają podchodzić krytycznie do swoich ciał, chłopcy ze względu na wzrost, wysokość głosu, dziecięcy wygląd, dziewczynki pod kątem wagi, pojawiających się zmian zapowiadających dojrzewanie. Angelo przedstawiony jest jako drobny, niski okularnik, lecz mimo to zyskuje on podziw przyjaciół, uznanie w oczach dziewczyny i pokonuje wrogów. Może być on inspirującym przykładem dla tych, którzy swoje kompleksy postrzegają jako ograniczenia w działaniu i sprawczości.

Ważne, by odkrywać wraz z młodymi widzami to, co daje głównemu bohaterowi taką niezwykłą wytrwałość i siłę. Angelo podejmuje się różnych odważnych kroków, nie dlatego, że nie odczuwa lęku, ale mimo niego; ma wyznaczony cel, który stanowi jego „Życiowy kompas” – chce dotrzeć do chorej babci i uratować ją. Znosi więc niewygodę, trudy i niepowodzenia, podejmuje się kolejnych i kolejnych działań, nawet kiedy traci nadzieję. Tak właśnie buduje się poczucie własnej wartości: nie tyle chodzi o to, co chłopiec słyszy od innych, ile czego sam dowiaduje się o sobie. W podobny sposób wiedzę o swojej wartości zdobywają dzieci. Mając okazję do doświadczania samodzielności, sprawczości, decyzyjności, przekonują się, na co je stać. Postawa „wierzę, że dam sobie radę” ma mocny fundament nie tylko w pochwałach rodziców czy nauczycieli, ale przede wszystkim we własnych wyborach i ich konsekwencjach.

Pytania:

Jak postrzegał siebie Angelo na początku filmu? Co słyszał o sobie od innych, co sobie wyobrażał? Co to znaczy samoocena? Co to znaczy mieć wysoką / niską samoocenę? Jak sprawić, żeby myśleć o sobie dobrze? Dlaczego niektórzy myślą o sobie źle? Co sprawiło, że Angelo nie poddawał się podczas trudów podróży? Czy jego wygląd zewnętrzny stanął mu na drodze, by dokonać wielkich rzeczy?

Rodzeństwo – najtrudniejsze, ale i najważniejsze relacje

Chyba każdy, kto dorastał z rodzeństwem lub jest rodzicem kilkorga dzieci, wie, że są to relacje wyjątkowe, pełne dynamizmu, intensywności i sprzeczności. Jednocześnie stanowią „wewnętrzny poligon” do kłótni i awantur oraz opierają się na wyjątkowej zażyłości i bliskości. W świetle wiedzy psychologicznej relacje w rodzeństwie stanowić mogą doskonały i najbardziej naturalny trening umiejętności społecznych: jak stawiać granice, jak komunikować o potrzebach, jak szanować czyjąś przestrzeń, co oznacza sprawiedliwy podział. Inne są też role stereotypowo przypadające w zależności od kolejności urodzenia: najstarszy, przecierający szlaki, środkowy – nieco umykający uwadze, kryjący się w cieniu, najmłodszy – traktowany z czułością i opiekuńczością, ale czasem niedoceniany.

Angelo, jako środkowy, wydaje się rzeczywiście niedostrzegany – do tego stopnia, że rodzice zostawiają go na parkingu i odjeżdżają bez niego. W dodatku chłopiec jest w konflikcie ze starszym bratem, który kpi z niego i go poniża. Stawiając mu opór, Angelo konfrontuje się z własną bezradnością. Jednocześnie znaczna część uwagi rodziców kierowana jest w stronę młodszej siostry, która w fantazjach chłopca pojawia się w symbolicznej formie dzikiego zwierzęcia. Zaabsorbowanie rodziców równoważy zainteresowanie ze strony babci i dlatego też jej osoba staje się dla chłopca wyjątkowo ważna.

CC BY-NC-ND: uznanie autorstwa – użycie niekomercyjne – bez utworów zależnych 3.0 Polska

Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

Warto zapytać, w jakich rolach w rodzeństwie odnajdują siebie młodzi widzowie, jak się z nimi czują. Czy bardziej będą utożsamiać się z Angelo, a może tęsknić za posiadaniem siostry lub brata? Filmowy bohater daje szansę do wyrażenia swoich uczuć za pomocą bezpiecznych porównań, umożliwia również normalizację przeżyć doświadczanych w relacjach z rodzeństwem.

Pytania:

Czy Angelo miał rodzeństwo? Jakie łączyły ich relacje? Jak wyglądały te relacje w wyobrażeniach chłopca i dlaczego? Jakie są plusy, a jakie minusy posiadania rodzeństwa? Jakie są wasze doświadczenia?

Śmierć, strata, żałoba. Dorastam do trudnych rozmów

Wątkiem przewodnim filmu jest informacja o ciężkiej chorobie babci oraz wiążąca się z tym podróż rodziny do seniorki rodu, by móc się z nią pożegnać. Angelo słyszy, jak mama w trakcie rozmowy telefonicznej otrzymuje przykre wiadomości. Chłopcem targają wyjątkowo silne uczucia obawy przed chorobą, utratą, niewiadomą. Konfrontacja z bezradnością wobec śmierci powoduje, że ucieka on w świat wyobraźni, gdzie może być sprawczy i silny. Film przynosi widzom ukojenie w postaci happy endu: babcia zdrowieje dzięki mocy fantastycznego leśnego przyjaciela. W rzeczywistości wiek wczesnoszkolny bywa okresem przeżywania pierwszych poważnych strat i żałoby. Koło ósmego roku życia dziecko zaczyna pojmować naturę śmierci jako nieodwracalnej i niepodlegającej kontroli straty. Ten brak kontroli uruchamia często w najmłodszych lęk związany ze świadomością powszechności śmierci, która czeka każde żyjące stworzenie. Omawianie tych niepokojów z dziećmi stanowi najlepsze wsparcie w pogodzeniu się z możliwością odchodzenia, utraty i zmian. Za pomocą przeżyć filmowych bohaterów możemy unaocznić widzom, z jakimi uczuciami wiąże się żałoba: ze złością, smutkiem, strachem czy niezgodą, ale i z nadzieją. Odpowiadanie na pytania młodych widzów związane z tematem odchodzenia może wywoływać trudne emocje również w dorosłych. Warto pamiętać, że autentyczność w rozmowach z najmłodszymi pozwala im zaakceptować ich własne emocje i nauczyć sobie z nimi radzić w sposób coraz bardziej dojrzały.

Pytania:

O czym dowiedziała się mama Angelo, rozmawiając przez telefon? Co przeżywał chłopiec, gdy usłyszał o stanie babci, i dlaczego? Co chcielibyście wiedzieć o odchodzeniu? Jak można się czuć, kiedy ktoś bliski choruje?